BETÆNKNING

Afgivet af Anlægsudvalget

Vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en plan for genåbning af Illorsuit. Planen skal omfatte de nødvendige lovgivningsmæssige rammer for genetablering af bygden og genoptagelse af de offentlige funktioner og skal fremlægges for Inatsisartut senest til FM 2027.

Medlem af Inatsisartut Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut

Afgivet til forslagets 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Justus Hansen, formand
Medlem af Inatsisartut Gerth Mikaelsen, næstformand
Medlem af Inatsisartut Hans-Erik Enoksen
Medlem af Inatsisartut Ane Hansen
Medlem af Inatsisartut Bentiaraq Ottosen

Udvalget har efter 1. behandlingen 21. oktober under EM2026 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Beslutningsforslaget har til formål at skabe grundlag for en politisk stillingtagen til genåbning af Illorsuit gennem udarbejdelsen af en plan, der skal forelægges Inatsisartut senest til FM2027.

Forslaget følger op på forespørgselsdebatten om Illorsuits fremtid under FM2026 og tager primært sigte på at afklare de lovgivningsmæssige og administrative forudsætninger for, at tidligere beboere kan vende tilbage, og at den offentlige betjening kan genoptages.

Forslagsstilleren fremhæver desuden bygdens betydning for området og behovet for at tage stilling til de eksisterende bygninger og offentlige ejendomme. Forslaget omfatter alene Illorsuit og ikke Nuugaatsiaq.

EM2026/335
J.nr.: 01.37.01.03-00207
J.nr.: 01.25.01/2026EM-LABU-00335

Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Under førstebehandlingen var der generelt opbakning til forslaget. Der blev fokuseret på de tidligere beboeres tilknytning til bygden og ønsket om at skabe mulighed for tilbagevenden under forsvarlige forhold.

To partier udtrykte samtidig kritik af den manglende fremdrift i sagen og efterlyste, at de hidtidige undersøgelser og politiske drøftelser omsættes til konkrete handlinger.

Debatten omfattede endvidere betydningen af et opdateret sikkerhedsfagligt grundlag og nødvendige beredskabsmæssige foranstaltninger.

På denne baggrund fremsatte Naalakkersuisut følgende ændringsforslag:

Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en plan for hvilke sikkerhedsmæssige tiltag, der skal imødeses, før Illorsuit kan genetableres. Planen skal fremlægges for Inatsisartut senest til EM 2027.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Forslagsstilleren anslår ressourceforbruget til udarbejdelse af planen til omkring et halvt AC-årsværk, svarende til ca. 250.000 kr. Vurderingen bygger på, at arbejdet i vidt omfang kan baseres på eksisterende materiale. Eventuelle yderligere undersøgelser og ekstern bistand kan medføre merudgifter.

Forslaget vurderes ikke i sig selv at medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet eller borgerne.

Udvalgets bemærkninger til forslaget

Udvalget bemærker, at spørgsmålet om Illorsuits fremtid illustrerer en grundlæggende udfordring ved beslutninger, hvor væsentlige sikkerhedsmæssige hensyn skal afvejes mod ønsket om at bevare og genetablere lokalsamfund. Efter udvalgets opfattelse forudsætter en ansvarlig politisk stillingtagen, at det tydeligt fremgår, hvilke forhold der beror på faglige vurderinger, og hvilke der kræver politiske prioriteringer.

Udvalget finder i den forbindelse, at det videre arbejde bør have et klart beslutningsmæssigt sigte. En plan har først reel værdi, når den gør det muligt at identificere de nødvendige næste skridt, deres indbyrdes afhængighed og de forhold, som fortsat måtte være uafklarede. Udvalget lægger derfor vægt på, at resultatet bliver anvendeligt som grundlag for efterfølgende beslutninger og ikke alene en sammenfatning af allerede kendte problemstillinger.

Udvalget hæfter sig desuden ved den særlige betydning, som en langvarig uafklaret situation har for de berørte borgere. Uanset udfaldet af den videre proces finder udvalget det væsentligt,

EM2026/335
J.nr.: 01.37.01.03-00207
J.nr.: 01.25.01/2026EM-LABU-00335

at de tidligere beboere får en tydelig forståelse af, hvilke forudsætninger der skal være opfyldt, og hvordan der efterfølgende vil blive taget stilling til bygdens fremtid.

Endelig finder udvalget, at Naalakkersuisuts ændringsforslag kan danne grundlag for en mere afgrænset og målrettet behandling af sagen. Udvalget understreger dog, at en afklaring af de sikkerhedsmæssige forudsætninger ikke i sig selv udgør en beslutning om genetablering. Det videre politiske ansvar vil derfor bestå i at tage stilling til resultaterne og deres konsekvenser, når planen foreligger.

Udvalgets indstillinger

- Et flertal bestående af Demokraatit, Inuit Ataqatigiit og Atassut indstiller det af Naalakkersuisut fremsatte ændringsforslag til vedtagelse.
- Naleraq fremkommer med følgende mindretalsudtalelse:

  Et mindretal i udvalget bestående af Naleraq finder, at Naalakkersuisut bruger sikkerhed som begrundelse for endnu en udsættelse, selv om sikkerhedsarbejdet naturligt hører hjemme i en samlet genåbningsplan.

  Der er allerede installeret overvågningsudstyr og gennemført undersøgelser. Dette arbejde skal omsættes til konkrete løsninger for varsling, beredskab og sikker bosættelse. Det oprindelige forslag giver netop mulighed for at planlægge disse tiltag sammen med genåbningen.

  Naleraq vil have plan for, hvordan Illorsuit kan genåbnes forsvarligt, og bygdens muligheder udnyttes. Vi accepterer ikke, at beboerne fastholdes i en venteposition uden en samlet plan for hjemkomst.

  Mindretallet indstiller det oprindelige forslag til vedtagelse og Naalakkersuisuts ændringsforslag til forkastelse.

EM2026/335
J.nr.: 01.37.01.03-00207
J.nr.: 01.25.01/2026EM-LABU-00335

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Justus Hansen

Formand

Gerth Mikaelsen

Næstformand

Hans-Erik Enoksen

Ane Hansen

Bentiaraq Ottosen

EM2026/335
J.nr.: 01.37.01.03-00207
J.nr.: 01.25.01/2026EM-LABU-00335